

Titel: Når fortælling bliver til argumentation
Forfatter: Eva Christensen
Kilde: *NyS – Nydanske Sprogstudier* 37, 2009, s. 61-91
Udgivet af: NyS i samarbejde med Dansk Sprognævn
URL: www.nys.dk

© NyS og artiklens forfatter

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre NyS-numre (NyS 1-36) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

Når fortælling bliver til argumentation

Argumentationsdynamikkens indflydelse på forståelsen af fortiden

EVA CHRISTENSEN

Inden for så forskellige fagområder som sprogvidenskab, psykologi, historie og organisationsteori opfattes narrativer som forskningsmæssigt frugtbare genstande at beskæftige sig med når det gælder studiet af menneskeliv. Narrativen er oftest betydningsmættet, mener man, og rig på information om fortællerens livsverden og forståelsesrationaler. Narrative interviewformer, hvor informanten opfordres til at fortælle om sig selv i stedet for at besvare på forhånd fastlagte spørgsmål, ses som stærke fordi de åbner for uformelle måder at tale, ræsonnere og huske på.

Studier der beskriver narrativer som de foregår og forhandles lokalt, hjælper til at forstå hvordan sociale aktører bruger narrativer som en del af deres meningsskabende aktiviteter. Særligt er der hjælp at hente i de faglige miljøer der arbejder på grundlag af stærk empirisk forpligtelse. Inden for psykologien har fx Bamberg (2006), Georgakopoulou (2006), De Fina (2003), Bruner (1990) og Linde (2000) bidraget til forståelsen af det narrative som situeret handlingsfænomen. Inden for sprogvidenskaben har den etnometodologiske samtaleanalyse siden halvfjerdserne udviklet minutøse beskrivelser af narrativers samtalemæssige organisering og funktion. Sacks (1974) beskrev allerede i starten af halvfjerdserne hvordan vittigheder gennemføres i præ-, fortælle- og responssekvenser, og Jefferson (1978) beskrev få år efter de metoder samtaledeltagere bruger til at indlejre mundtlige fortællinger i samtalen. Ochs har siden sidst i firserne skrevet om narrativer fra så forskellige situationer som familiemiddage (Ochs, Smith & Taylor 1989) og fysiktimer (Ochs, Jacoby & Gonzales 1994). Fra 1995 til 2001 har Ochs i samarbejde med Capps særligt beskæftiget

sig med sammenhængen mellem narrativer og identitet, og udviklet en tilgang der beskriver narrativen ud fra en række narrative dimensioner (Ochs & Capps 1995, 1996, 2001). Goodwin og Goodwin har ligeledes op gennem firserne bidraget med interaktionsanalyser af forskellige typer narrativer, ikke mindst i flerpartssamtaler (Goodwin, C 1984; Goodwin, M. H. 1990a, 1990b). Og på den danske front har Kjærbeck og Asmuss udvidet definitionen på narrativ aktivitet til også at omfatte det meningsskabende forhandlingsarbejde der foregår i fortællingens post-punchline sekvens (Kjærbeck & Asmuss 2005).

Det forhold at fortællinger ændrer både betydning og form som tiden går, og fortællere og fortælleprojekter forandres, har fået større opmærksomhed de senere år. Under overskriften ”small stories research” konkluderes at narrativer bør defineres bredt, undersøges som de indlejrer sig i forskellige typer af samtaleaktiviteter, og forstås som dele af større sociale aktiviteter (Bamberg 2006, 2007; Georgakopoulou 2006; De Fina 2000; Ochs 2004; Ochs & Capps 2001; Ferrara 1994; Norrick 2000; Christensen 2004). Feltet zoomer ind på spørgsmål der angår fortællingens transformation og forandring over tid: For én ting er at studere den enkelte fortælling som den gennemføres og fortolkes situationelt. Men hvad sker der fx med den når den er fortalt til ende? Hvordan, med hvilket formål og i hvilke situationer bliver fortællingen omfortalt? Og hvad bliver den brugt til?

I denne artikel undersøges samtaleeksempler hvor fortællinger er blevet til argumentation. Det skal forstås sådan at de eksempler artiklen analyserer, er taget fra en diskussion hvor der argumenteres om fortidige begivenheder der i andre samtalsituationer er blevet fortalt historier om. Interessen her i artiklen er dog ikke at trække tråde mellem fortællingen i den ene samtale og argumentationen i den anden. I stedet fokuseres på de argumenterende eksempler i sig selv, med det formål at blive klogere på netop *hvordan fortiden tages i brug i en diskussion*. Analysen forsøger at forstå dels hvordan fortidens begivenheder bliver anvendt for at opnå argumentative mål, dels hvordan den argumentative dynamik former udlægningen af fortiden. I analysen viser jeg 1. hvordan deltagerne interaktionelt organiserer

og gennemfører talen tur for tur, specifikt hvordan de tager narrativer i brug for at gennemføre argumentationen, og 2. hvordan talerne orienterer sig efter samtals argumentatoriske landskab og positioner og tilpasser udlægningen af fortiden derefter. Analysen søger også at demonstrere ud fra hvilke kriterier eksemplerne kan karakteriseres som hhv. narrativ og argumenterende aktivitet.

Materialet er en videooptaget gruppeinterviewsamtale med seks mandlige christianitter. Artiklen udspringer af mit ph.d.-projekt der handler om narrativ betydningsdannelse under den politiske forandringsproces der blev initieret i 2003 med det formål at normalisere boligforholdene på Christiania.

TEORETISKE OVERVEJELSER OG BEGREBER

Historiebrug

Jeg opererer i artiklen helt overordnet med begrebet historiebrug. Det er et begreb hentet fra historiefaget, hvor det bruges om det at sociale aktører tager fortiden i brug for at gennemføre forskellige strategiske eller politiske projekter. Karlsson definerer historiebrug således:

... when aspects of a historical culture are activated in a communicative process in order for certain groups to satisfy certain needs or look after certain interests.
(Karlsson 1999: 38)

Et konkret eksempel på historiebrug giver Czarniawska (2003) i en undersøgelse af hvordan den politiske ledelse af tre europæiske storbyer foregår. Hun viser hvordan byens politiske ledelse forsøger at finde fodfæste i de forandringer byen undergår, lægge strategier, gentænke løsninger, gribe nye muligheder og opdatere hvortil i historien de er nået. Ikke mindst bruger de byens historie til på meget pragmatiske måder at skabe politisk grundlag for deres byplanmæssige beslutninger:

Traditions are compiled from selectively combined elements of a pre-existing repertoire, into a coherent version that serves a pragmatic purpose: organizing, legitimizing, reframing. (Czarniawska 2003: 111)

Som det vil vise sig, handler artiklens eksempler om christianitter som tvunget af politiske omstændigheder forsøger at gentænke hvortil i deres egen historie de er nået og hvilke muligheder de har for at skabe en fremtid. For at kunne kigge frem i tiden kigger de først tilbage, og undersøger de dele af deres fortid som kan bruges som forklaringsmodel for de udfordringer de står overfor. Det er dette arbejde der foregår i eksemplerne, og det som jeg på et helt overordnet plan kalder historiebrug.

Narrativer og fortællinger

Når narrativer bliver relevante at tale om i forbindelse med historiebrug, er det fordi en af narrativens mest centrale kendetegn er at den skaber sammenhæng mellem fortid, nutid og fremtid (Ochs 1997; Bruner 1990; Czarniawska 2003 m.fl.). Mennesket bruger narrativer som orienteringsramme, som fortolkningsredskab og som en måde at navigere på i forhold til en ukendt fremtid:

In some cases, narratives provide new models, open up novel possibilities, for the shape of our lives to come. In other cases, narratives expose problematic events which we feel call for some response in the future (Ochs 1994: 108)

Jeg skelner i artiklen mellem narrativer og fortællinger. Jeg følger Ochs, der i forlængelse af Labov & Waletzky (1967) bruger ”narrativ” som overkategori til ”typer af narrativer”, hvoraf typen ”fortælling” blot er én. Ifølge Labov og Waletsks minimaldefinition er en fremstilling narrativ blot mindst to begivenheder fremstilles som tidsligt forskudt i forhold til hinanden (Labov & Waletzky 1967). Fortællingen, derimod, er en specifik type narrativ. Den karakteriseres typisk ved at en hovedfortæller fortæller om en række handlinger der udspiller sig rundt om en problematisk eller uventet begivenhed, på en måde så forløbet gengives fra start til slut, og hvor fortælleaktiviteten tydeligt afgrænser sig fra den øvrige samtaleaktivitet. Fortællingen er organiseret rundt om en bestemt sag, typisk et problem der skal løses, og den måde som sagen i fortælleverdenen gribes an og overkommes på, er det der udgør fortællingens konfiguration eller plot. Fortællingen

lægger i kraft heraf et bestemt perspektiv på det der er sket, og udgør som sådan en slags teori om fortiden, fx om hvor vendepunktet i denne eller hin begivenhedsrække indtraf, hvem der var årsagen til at den gordiske knude blev løst, osv. Derfor er fortællingen et effektivt meningsskabende redskab; historikere bruger fx fortællingen til at vinkle fortidens begivenheder og formidle historiske sammenhænge som ikke ville blive formidlet hvis blot årstal og begivenheder blev opremset i deres respektive rækkefølge (Ochs 1997; Bruner 1990 m.fl.). Fortællingen følges ofte af dramatiserende virkemidler som metaforer, billeder og direkte gengivet tale (Holt 1996), ligesom den også kendes på at formidle en mere eller mindre konsistent moralsk pointe som kan udlægges til forhandling mellem fortællere, medfortællere og lyttere (Ochs 2004; Ochs & Capps 2001; Lerner 1992; Goodwin 1984 m.fl.).

Men ved siden af fortællingen kommer som sagt en lang række af andre typer narrativer. Ochs peger på at mange forskellige tekst- og handlingstyper kan være narrative, fx opremsninger (så skete der det, så skete der det), sportsreportager, beretninger, livshistorier og opskrifter, og anbefaler i tråd med andre store dele af narrativforskningen (Bamberg 2006, 2007; Georgakopoulou 2006; De Fina 2000; Ferrara 1994; Norrick 2000) at være åben for den narrative diversitet (Ochs 1994, 1997; Ochs & Capps 1996). Artiklen følger denne anbefaling og viser nogle eksempler på narrativ aktivitet som ligger langt fra den prototypiske fortælling; nemlig argumenterende redegørelser for noget fortælleren gerne vil overbevise modtager om.

For Ochs 2004 (se også Georgakopoulou 2006) er det helt centralt at det meningsskabende arbejde mennesker gør for at skabe sammenhæng mellem deres fortid, nutid og fremtid, foregår som fragmenterede processer og via mange forskellige aktiviteter. Mennesket *kan* fremstille sin fortid som et sammenhængende forløb, fx i en autobiografisk fortælling eller et cv, men ofte foregår det væsentligt mere usammenhængende end det:

(...) humans are capable of questioning a purported progression of events and speculating alternative scenarios. In non-linear narratives, tellers may evidence confusion, disagreement or memory lapses. They also may veer off the course of a story line or propose alternative scenarios for life events” (Ochs 2004: 284)

På samme måde kan narrativer være vanskelige at afgrænse fra andre aktiviteter; de kan udføres i fællesskab mellem flere fortællere, afbrydes, genoptages og formidle usammenhængende eller modstridende moralske pointer (Ochs 2004). Artiklens synspunkt er i forlængelse heraf at den argumenterende aktivitet vi ser i artiklens to eksempler, er meningsskabende arbejde der i mindst lige så høj grad som mere typiske og formfuldendte narrativer tjener den funktion at skabe sammenhæng mellem talernes fortid, nutid og fremtid. Dermed er relevansen af at undersøge både ualmindelige narrativer og søge efter narrativer eller fragmenter af narrativer på ualmindelige steder antydet.

Argumentation og forklaring

De uddrag vi skal se i analysen, er argumenterende. Talen er karakteriseret ved først og fremmest at rette sig mod en skeptisk modtagerinstans, nemlig de andre tilstedeværende christianitter, og de taleprojekter der gennemføres i eksemplerne, går i høj grad ud på at overbevise de andre tilstedeværende om noget.

Med udgangspunkt i den etnometodologiske samtaleanalyse beskriver jeg argumentationen som talerne realiserer den i fællesskab og tur for tur. Her beskrives hvordan deltagerne i designet og organiseringen af deres taleture orienterer sig mod de andre deltagers holdningsmæssige positioner, både dem der viser sig helt lokalt, og dem der har været vist tidligere i samtalen (Goodwin & Goodwin 1990).

Derudover bruger jeg nogle grundlæggende argumentationsteoretiske begreber til at rekonstruere argumentationen: protagonist (den som i situationen påtager sig rollen at være fortæller for et standpunkt), antagonist (den som i situationen påtager sig rollen at udfordre standpunktet), præmis (det som begrundes) og konklusion (det som

begrundes) (Møller Nielsen 2005). Endvidere ser jeg på hvordan talerne anvender de forskellige appellformer ethos, pathos og logos som oprindeligt beskrevet af Aristoteles og gengivet bl.a. af Jørgensen & Onsberg (1987).

SAMTALER FRA CHRISTIANIA

Vi skal nu se to eksempler fra en interviewsamtale der foregår på Christiania i efteråret 2004 og gennemføres som en mellemting mellem et fokusgruppeinterview og et selvorganiseret møde. Deltagerne er seks mandlige christianitter der i en del år har arbejdet sammen i Christianias tekniske selvforvaltning. Intervieweren (IN) indtager en meget tilbagetrukket rolle, og deltagerne diskuterer problemer, kritiserer andre christianitter og forbereder sig til næstkommende budgetfællesmøde.

Analysens to eksempler

Fælles for de to eksempler er at den argumentation der foregår, realiseres ved at hovedtalen (i begge eksempler deltageren J) udvælger, genfortæller og sammenligner aktuelle problemer med fortidige begivenheder. Han indtager en position hvorfra han overskuer gruppens repertoire af kendte, fortidige begivenheder og henter begrundelsesmateriale herfra. For at gennemføre argumentationen tager han narrative virkemidler i brug og udfører på den måde narrativt og argumenterende arbejde samtidigt. De to eksempler varierer ved den appellform taleren lægger sig efter, og ved at blive hjulpet på vej af hhv. en fremtids- og en fortidsnarrativ. Med variationen i de to eksempler søger artiklen at skabe en nuancering i forståelsen af hvordan fortiden bruges argumentativt, og hvilken rolle det narrative spiller heri.

EKSEMPEL 1 FREMTIDSNARRATIV

Standpunkt og modargument

I første eksempel diskuterer deltagerne mulighederne for at oprette nye arbejdspladser på Christiania som forberedelse til næste budgetmøde. De standpunkter der argumenteres for i eksemplet, bæres af Lars (L) som er protagonist, og John (J) der som antagonist argumenterer mod L's standpunkt. Spidsformuleret lyder L's standpunkt: "Vi skal

koncentrere os om at lave nye private arbejdspladser på Christiania. Offentlige arbejdspladser er kun en udgift". J's modargument lyder "Tværtimod. Der er penge at hente i at rationalisere Christianias offentlige arbejdspladser. Det skal vi gøre!".

L har hævdet at det er vigtigt at skelne mellem offentlige og private arbejdspladser. Offentlige arbejdspladser er arbejdspladser som Christianias fælleskasse betaler lønninger til, og som derfor er en udgift for fællesøkonomien, hvorimod private virksomheder i situationen forstås som en ren indtægtskilde. Den forståelse af Christianias økonomi diskuteres af Alex (A), Kaj (K) og John (J) indtil K konkluderer: "Man ska ha lyst og interesse for det så skaber man overskud" (l.13-15 nedenfor). I overlap med K laver J sit første træk for at komme ind i samtalen. Henvendt til L udpeger han Maskinhallen som et eksempel der bekræfter K's konklusion (l. 16, 18 og 21 nedenfor). Maskinhallen er en offentlig Christiania-arbejdsplads, men J's reference går her på et begivenhedsforløb i slutfirserne hvor gruppen var primus motor på at rationalisere forholdene i Maskinhallen så Christiania uden hjælp fra staten selv kunne klare landsbylivets tekniske opgaver som slamsugning og rendegravning:

- 12 *A: det [sk være noget der gir overskud]
 13 *K: [man ska man ska ha lyst og]
 14
 15 *K: inte[resse for det så skaber] man overskud (.) ik
 16 *J: [det derfor det er sjovt å se] (.)
 17
 18 *J: det derfor det er sjov at se sys jeg at [sån en ting] som ind
 19 *K: [det er]
 20
 21 *J: over virks- eller ind over [maskinhallen der har] virket lars ik
 22 *L: [nå jo men altså]
 23
 24 *L: [jo] (.) men men når vi s- når vi når vi nu na: snakker på mandag
 25 *A: [°ja°]
 26
 27 *L: så er det ikke fordi vi er interesserede i flere (0.2) offentlige
 28

29 *L: arbejdsplad[ser som skal doneres] gennem [fælles]kassen vel=
 30 *K: [nej tværtimod]
 31 *A: [n:ej]

Det træk J laver, er stærkt af flere grunde. For det første er J allerede her i gang med at udfordre L's distinktion mellem offentlige og private arbejdsplader (i og med at Maskinhallen er en offentlig arbejdsplads). Men ved at invitere L til at bekræfte at Maskinhallen er et godt eksempel på K's konklusion, til trods for at det J siger, helt åbenlyst er et modtræk til L's synspunkt, opnår J at komme ind i samtalen uden at udfordre L direkte. For det andet er den begivenhed som J forsøger at lede de andre deltageres opmærksomhed tilbage til, et referencepunkt J kan forvente vækker genklang hos de andre: Dels ved gruppen hvad han taler om, fordi de selv var med i Maskinhallen. Dels står rationaliseringen af Maskinhallen i gruppens historie som et stærkt og positivt eksempel på Christianias og selvforvaltningens evne til at klare sig selv og få tingene til at lykkes. J designer altså nøje sit indlæg til de andres positioner og til den fælles viden gruppen har.

Allerede i overlap med J afviser L at Maskinhallen er relevant i sammenhængen (l. 22-29 ovenfor). Dermed viser han at han forstår præcis hvad J har henvist til med "ind over Maskinhallen", og behandler altså J's reference til den fortidige begivenhed som kendt og forstået. Han fremsætter sit standpunkt som kontrast hertil: "Når vi nu snakker på mandag, så er det ikke fordi vi er interesserede i flere offentlige arbejdspladser som skal doneres gennem fælleskassen" (l. 24-29 ovenfor), hvormed han genfremsætter distinktionen mellem offentlige og private arbejdspladser og implicit karakteriserer Maskinhallen som en udgift for Christiania. Den forståelse han demonstrerer, tilslutter både K og A sig (l. 30-31 ovenfor). K, L og A viser på den måde J at den interaktionelle opgave han står overfor hvis han alligevel vil igennem med at bruge Maskinhallen som eksempel i samtalen, er at rykke ved deres forståelse; enten af at Maskinhallen var en udgift for Christianias fællesøkonomi, eller af at Christiania i den nuværende situation udelukkende har brug for at tjene penge på nye arbejdspladser.

Herfra kaster J sig ud i et massivt udredningsarbejde der varer resten af eksempel 1 (l. 33-170 nedenfor), og det er den sidste af de to ovennævnte muligheder han går efter: at overbevise de andre om at Christiania i den nuværende situation *ikke kun* har brug for at tjene penge på nye arbejdspladser. Det han giver sig i kast med, er så at sige at brede de andres forståelse af Christianias aktuelle situation ud og få dem til at se andre løsningsmuligheder end dem der allerede er blevet talt om, og som i det store og hele begrænser sig til at skabe nye private arbejdspladser.

J's modargument retter sig mod den underforståede præmis at det altid er dårligt for økonomien at finansiere aktiviteter over fælleskassen. Som vi skal se om lidt, tilbageviser han præmissen ved at demonstrere at også det at sikre de offentlige virksomheders økonomiske bæredygtighed er fordelagtigt for Christianias økonomi. Måden han gør det på, er bl.a. at udfolde sammenligningsgrundlaget mellem dengang og nu og insistere på at det for de tilstedeværende kendte fortidige projekt i Maskinhallen kan bruges som forklaringskilde.

Argumentationen kan rekonstrueres som følger: J argumenterer mod L's standpunkt "vi er ikke interesserede i flere offentlige arbejdspladser" (l. 24-29 ovenfor). Modargumentet retter sig mod den underforståede præmis at det altid er dårligt for økonomien at finansiere aktiviteter over fælleskassen. J etablerer modargumentet gennem to hypoteser der begge eksemplificeres ved hjælp af narrativer om Bageren:

1.	hvis-del	hvis vi laver en virksomhedsorganisation (l. 39-56)
	så-del	så kommer vi frem til at vi ka nogen ting (l. 56-101)
	eksemplificering	fx. at vi kan gå ind et sted som Bageren - narrativ udredning af Bagerens problem (l. 66-106) - baggrundselement i udredningen hvor Bageren sammenlignes med Indkøberen (l. 82-101)

2.	hvis-del	hvis Bageren bliver rationaliseret (l. 146-147)
	så-del	så vil der blive skabt flere arbejdspladser (l. 144-169)
	eksemplificering	fx ved at udvide Bageren til også at sælge suppe (l. 149-170)

Hele J's argument kan så rekonstrueres efter denne logik:

Præmis 1	Offentlig virksomhedsorganisation giver mulighed for rationalisering
Præmis 2	Rationalisering fører til flere arbejdspladser
Præmis 3	Vi vil gerne have flere arbejdspladser
Konklusion	Så: Vi <i>er</i> interesserede i flere offentlige virksomheder.

Bageren sammenlignes med Maskinballen

Med kontrastformatet "ikke sådan forstået, men forstået sådan at" (l. 34 nedenfor) viser J at det han siger, skal høres som et alternativ til det L har sagt, og altså som et forsøg på at ændre den forståelse de andre måtte have opnået. Ved at anlægge et hypoteseformat "hvis nu vi siger" (l. 34-35 nedenfor) viser han at den forklaringskraft der potentielt kan trækkes ud af det han siger, skal hentes fra et forestillet univers, og samtidig giver formatet ham mulighed for, lidt ad gangen, at bringe det i situationen relevante begrundelsesmateriale på bordet. Han guider nu skridt for skridt de andre - og det er A der mest velvilligt responderer med minimale fortsættelsesmarkører - gennem en række foreslåede handlinger:

33 *K: =??[????????????????????]

34 *J: [ikke sådan forstået] (.) men forstået på den måde a hvis vi nu

35 siger

36

37 (0.4)

38

39 *J: a vi nu laver ↑ en elanden form for virksomheds- øh organisation

40 *J: (.) forening (.) fond

41 (0.8)
 42 *J: holdingselskab
 43 (0.3)
 44 *J: hva fanden vi [nu] kommer frem til
 45 *A: [ja]
 46 (0.2)
 47 *J: når vi får taget os sammen til å få nosset os sammen
 48 til at få bevilget nogen af de penge vi [sid]der på
 49 *A: [ja]
 50
 51 *A: ja
 52 *J: til å få brugt nogen advokater (.) [på] å regne de ordentlige
 53 *A: [ja]
 54 *J: modeller ud.
 55 (3.6)
 56 *J: så kommer vi frem til at øh:: vi kan nogle ting
 57 (1.2)
 58 *J: og så kommer vi frem til at vi kan gå ind
 59 (0.4)
 60 *J: sådan et sted
 61 (1.0)
 62 *J: som bageren
 63 (0.6)
 64 *A: for eksempel
 65 (0.4)

Den handlingsrække hypotesens ”vi” bevæger sig gennem, følger både en tidslig og kausal struktur. Hypotesens ”vi” bevæger sig tidsligt fra et punkt hvor ”vi laver en form for virksomhedsorganisation” (l. 39), og frem til at ”vi finder ud af at vi kan nogle ting” (l. 56), hvorefter eksemplet om Bageren annonceres (l. 58-62). Men det er samtidig de kausale sammenhænge (hvis...så) mellem dem der driver hypotesen fremad.

J viser at han ikke er færdig med at tale (der er ingen afslutningsmarkering i l. 62, og han har endnu ikke begrundet hvorfor Maskinhallen er relevant i samtalen, eller forklaret hvad Bageren har med Maskinhallen at gøre). A assisterer ved med ”for eksempel” (l. 64) at vise at han hører og accepterer Bageren som et principielt anliggende der har til formål at eksemplificere den foreslåede hypotese. Herefter kan J påbegynde

en ny aktivitet, nemlig at afrapportere narrativt hvad der netop er sket i Bageren:

66 *J: hvor for eksempel paddi han er kommet krybende til mig
67 nu å sagt åh: told og skat å: hva sker der nu går told og skat
68 op af gaden me:d bh hvad ka vi gøre med moms åh hva: så sir jeg
69 jamen altså kaj har gang i noget med noget momsregnskab og noget
70 og i øvrigt så kommer de ikke ind til jer fordi i er på
71 fællesmomsnummeret .hhhh M:EN
72 (0.3)
73 *J: jeg ved
74 (0.3)
75 *J: at kaj han har så mang: pæ- forstand på ø- så meget forstand
76 på økonomi?
77 (0.5)
78 *J: så han vil ku kom: ind
79 (0.4)
80 *J: å hva hedder det sørge for at det blir på en eller anden
81 bedre måde at der blir taget hånd for at i ik ka træk: jer
82 det jo det der er bagerens øh det er jo det der de ik
83 *J: ka trække ??om[kostninger fra ik] å [vi har:eh:] så mang:
84 *A: [???]
85 *L: [????????????????]
86 *K: [ja lig: nøjagtig]
87
88 *J: øh øh (.) .h altså for å sælge en bolle,
89 (0.4)
90 *J: til fire kroner ik så: s- de måske brugt to en halv krone på løn
91 eller hva fanden ved jeg ikås og det ka de så ik: træk fra
92 modsvarende a ind-køberen ka trække alle transportomkostninger på
93 ↑over nogen ↑varer som de ↑bare ska lande over ↑disken?
94 (0.5)
95 *J: så det gør jo at bageren har et eller andet skisma der som der
96 aldrig rigtig
97 (0.3)
98 *J: har været gået ind i og bageren har spurgt om det hver gang
99 men ba[geren] har ikke selv haft power til [selv a komme] med en
100 *A: [mhm] [h::]
101 *J: løsnings[model f:or [EKSEMPEL]
102 *J: [hånd op mod A]
103 *A: [B:Ageren h:ar]
104 *A: jaerh

105

106 *J: [det bare et eksempel]

107 *J: [tegner bue foran ansigt]

108 (0.3)

J kommer med en narrativ og levende fremstillet afrapportering af hvordan han har været vidne til Bagerens problemer, talt med medarbejderen Paddi og foreslået at K hjælper ham med regnskaberne (66-81). J når frem til en løsning på Bagerens problem, men før han for alvor udfolder hvad det er K skal gøre, og hvilke positive konsekvenser det evt. vil få, erstatter han sin afrapportering med et baggrundselement (l. 82-101) hvor han sammenligner Bageren med Christianias købmand (Indkøberen) der selv har formået at få økonomien til at hænge sammen, og sætter Bageren og dens problem ind i en større historisk sammenhæng. Han føjer altså flere og flere nuancer og lag til Bagerens situation, alt sammen information han er nødt til at fylde på sine modtagere før han kan nå frem til sit synspunkt. At det er dette synspunkt han arbejder sig frem mod, ses på den måde han, med de andres accept, holder stram justits med deltagelsen i samtalen og med hvordan de enkelte dele i hans forklaring organiseres i forhold til hinanden: Da A lægger an til at supplere baggrundselementet (l. 103), bryder J ham af med en håndbevægelse, hævet stemme og en fornyelse af indramningen ”for EKSEMPEL” (l. 101-103) og igen ”det bare et eksempel” i (l. 106) og dirigerer A til fortsat at behandle materialet om Bageren som et eksempel i en endnu ikke afsluttet større forklaringsaktivitet – ikke en invitation til at snakke med om Bagerens historie.

Efter at have sat A på standby vender J sig mod L (l. 110 nedenfor), og med ”og der er det jeg mener lars ik (0.3) at det- det vil være noget som der lissom maskinhallen (0.2) ble:v vendt til en fo:rdel for christiania” (l. 109-114) vender han tilbage til forslaget om at inddrage Maskinhallen i samtalen og udpeger at det er netop den del af det han hidtil har sagt, eksemplet om Bageren skal forstås i forhold til. Dermed fornyer han eksemplets funktion i forhold til den overordnede argumentation og trækker – ved hjælp af eksemplet om Maskinhallen – essensen ud af sin egen narrativ om Bageren:

106 *J:[det bare et eksempel]
 107 *J:[tegnér bue foran ansigt]
 108 (0.3)
 109 *J:[og der er det jeg mener lars ik]
 110 *J:[vender sig mod L, gestus mod L]
 111 (0.3)
 112 *J:at det- det vil være noget som der lissom maskinhallen
 113 (0.2)
 114 *J:ble:v vendt til en fo:rdel for christiania det var jo os en
 115 udgift
 116 (0.3)
 117 *L:(nikker)
 118 *A:ja (.) det rigtigt=
 119 *K:="det er rigtig°=
 120 *J:=ø::h øhps å som blev vendt til en fordel [for christiania hvor m-
 121 *L: [nikker.....
 122
 123 *J:udgiften i] DEN grad blev minimeret ik ved at man gik
 124 *L:]
 125
 126 *J:ind og sagde nåm: altså slamsugeren den ka generere nogen
 127 penge der ik
 128 (0.4)
 129 *J:affaldssorteringen kan generere nogen penge der [via] nogen penge som
 130 *J:(vender hovedet væk fra L)
 131 *M: [mm]
 132
 133 *J:vi [ellers] betalt til R98 [før] dem ska vi ik betale mere for[di]
 134 *A: [mhmm] [jaer] [nej]
 135
 136 *J:vi har fået minime:ret eh: ..h (.)
 137 *J:s:yttén containere til fire eler hva fa:en det [var] ik.
 138 *A: [jaer]
 139 (0.5)
 140 *J:eh:: å på den måde derud af ik så tror jeg på at at at eh:
 141 (.) snøft (.)
 142 at tingene kan komme i stilling ik?
 143 (0.8)

Endelig begynder L (l. 117), A (l. 118) og K (l. 119) at vise tegn på at de forstår sammenhængen og relevansen i det J siger. Herefter kan J fortsætte med at udrede Maskinhallens ligheder med Bageren og repetere hvad der skete i Maskinhallen: ”det var jo også en udgift som blev vendt til en fordel, hvor udgiften i DEN grad blev minimeret” (l. 120-123), og herefter følger handlingerne: ”ved at man gik ind og sagde nåm altså slamsugerer kan generere nogle penge der ik, affaldssorteringen kan genere nogle penge” (l. 126-129).

Repetitionen afsluttes med at J konkluderer ”eh:: å på den måde derud af ik så tror jeg på at at eh: (.) snøft (.) at tingene kan komme i stilling ik?” (l. 140). Her arbejdes fortids- og fremtidstidsuniverset sammen, og ordenen mellem dem slås fast: Fortidens problemer i Maskinhallen og måden de blev løst på, skal høres og forstås som et konkret og relevant bud på hvordan nutidens problemer kan løses.

J's lange udredning er karakteristisk ved at den tydeliggør lighederne mellem Maskinhallen og Bageren (institutionernes økonomiske uformåenhed, deres urentable organisering og muligheden for at gruppen kan træde til og forbedre forholdene til hele Christianias fordel (l. 66-101)). J etablerer dermed et sammenligningsgrundlag de andre deltagere helt indtil l. 117 har forholdt sig tøvende overfor at vise de forstod. For det andet fremstiller den meget præcist de aktuelle problemer der er i Bageren og J's (og gruppens) handlemuligheder i forhold hertil, og fremhæver på den måde nødvendigheden af de fremtidige handlinger J foreslår. Og for det tredje forankrer den J's visionære anvisninger (som fortsætter bagefter) i en virkelig og aktuel nutid.

Bagerens fremtid skitseres

Efter 0,8 sek. uden respons (l. 143) gentager og opgraderer J konklusionen: ”det tror jeg virkelig” (l. 144 nedenfor); og han fortsætter så med at begrunde ved narrativt at oprulle de fremtidige konsekvenser en rationalisering af Bageren vil have (l. 144-169 nedenfor):

144 *J: det tror jeg virkelig og [jeg tror på AT I: OG MED AT]
 145 *A: [og de:t mere det det drejer sig om]
 146
 147 *J: ba:geren blir r:ationaliseret
 148 (0.3)
 149 *J: ↑så vil der ås bli skabt nogle flere arbejdspladser?
 150 (0.2)
 151 *A: jaer
 152 *K: °ja°
 153 (0.3)
 154 *J: der vil ås: bli sagt hov hva faen vi har en disk der ås: går ud til
 155 haven?
 156 (0.4)
 157 *J: [la] os da f:å puttēt noget suppe] over disken mand?
 158 *A: [ja (nikker)]
 159
 160 *A: °jaer°
 161 (0.5)
 162 *J: hva koster det å la:ve en spand suppe? [(.)] nå det koster fem hundrede
 163 *A: [(nikker)]
 164
 165 *J: å hvad ka vi s[:ælge den for- sælg: den] fo::r (.) .hh to
 166 *A: [(host)]
 167 tusind nå?
 168 (0.3)
 169 *J: perfekt?
 170 (2.6)

J fortsætter narrativen om Bageren og redegør, nu i en hypotetisk fremtid, for de konstruktive ting der vil ske som følge af at Bageren får hjælp med regnskaberne. Han forudsætter et hypotetisk udgangspunkt ”i og med at bageren blir r:ationaliseret” (l. 146-147) og opruller så det ræsonnement der naturligt vil følge: først hypotesens så-del ”↑så vil der ås bli skabt nogle flere arbejdspladser?” derefter, som eksempel herpå, Bagerens videre udviklingshistorie (l. 149-170). Igen fremstiller J tingenes udvikling med direkte gengivet tale, og igen er der samtidig en tidslig og en kausal fremdrift i forløbet.

J afslutter med en positiv evaluering ”perfekt?” (l. 169). Efter 2,6 sek. uden respons kommer M med ideer til at tjene penge: Christiania kan lave et hash-museum, en souvenirshop mm. Det som M tager op fra

J's tale, er altså det konkrete forslag, ikke den principielle idé om at rationalisere de offentlige Christiania-virksomheder. De andre vier ikke M's ideer synderlig opmærksomhed, og A lægger an til at lukke aktiviteten med ”den er lisså stille i gang den der bevægelse Mikael” (uden for udskrift).

Argumentationen tager narrativer i sin tjeneste

Vi skal nu prøve at samle op på eksempel 1. Vi har set at en begivenhed fra gruppens fortid, nemlig rationaliseringen af Christianias maskinhal, bliver inddraget som del af et modargument hvor J argumenterer mod L's standpunkt ”Vi er ikke interesserede i flere offentlige arbejdspladser” (l. 24-29).

Argumentationen realiseres bl.a. ved hjælp af narrativer: J udfolder Bagerens udviklingshistorie i to narrative passager der illustrerer hvordan J mener at tingene kan og vil udvikle sig. Først udredes Bagerens aktuelle og problematiske situation (l. 66-106), siden Bagerens mulige fremtid (l. 144-170). Resultatet er at J lader Bagerens historie udspille sig for øjnene af de andre, tilbage fra 1982 og et stykke ud i fremtiden. J's narrative strategi gør det muligt for de andre at genfinde sig selv i fortiden og at se fremtiden for sig, og den retoriske hensigt er vel at give dem mulighed for dels at identificere sig med situationen, dels at lade sig rive med af de positive konsekvenser der én efter én vil følge af at gøre som J anbefaler. Centralt i fremstillingen er det mulige vendepunkt som gruppens medlemmer tilbydes at tage del i (at tage fat på Bageren). Vendepunktet er placeret i nutiden og stiller således en attraktiv position til rådighed for gruppen: Det ligger lige for at gøre som J foreslår, at træde til og vende skuden mod bedre tider.

Hovedtaleren orienterer sig efter den viden og de holdninger de andre deltagere har. J ved at de tilstedeværende har et stort repertoire af erindringer om bedrifter de har udført sammen, og det kan han plukke fra. Her er det rationaliseringen af Maskinhallen han vælger, og han bruger den til at overbevise de andre om at den slags problemer som de fik løst dengang – unødigt spild af penge – også er en del

af virkeligheden på Christiania nu. På den måde kaster han med sin fremstilling af hvordan gruppen rationaliserede Maskinhallen, lys over de nutidige udfordringer og åbner så at sige perspektivet for de andre deltagere.

EKSEMPEL 2 DRAMATISK BRUG AF FORTIDEN

I næste eksempel plukker hovedtaleren J igen elementer fra gruppens fortid og bruger dem som forklaringsmæssig ressource i forhold til at udlægge sin egen opfattelse af den nutidige situation. Igen er hans udlægning af fortiden konstrueret så den tilpasser sig samtalsens argumentative dynamik, men eksemplet adskiller sig fra det første eksempel ved at det særligt er det *dramatiske* potentiale i de fortidige begivenheder der her udnyttes. Desuden udfordres J's udlægning af fortiden i modsætning til første eksempel direkte af en af de øvrige deltagere.

Standpunkt og modargument

T har gennem samtalen vedholdende kritiseret Christiania for ikke at prioritere og tage ansvar. Bl.a. ved at hævde at Christianias problem er at man ikke formelt har besluttet sig for hvordan der skal tjenes penge, og hvad man skal gøre med de penge man tjener (uden for udskrift). En implikation heraf er, forklarer T, at før en sådan principiel grundlagsbeslutning bliver truffet, vil der ikke kunne rettes op på tingenes kritiske tilstand. Spidsformuleret er T's standpunkt: "Der er kun én mulighed for Christiania hvis tingene skal blive bedre, og det er at ændre hele grundlaget for den økonomiske organisering. Alt andet er lappeløsninger!". J har allerede én gang i samtalen fremført det modsatte standpunkt: "Vi kan godt løse problemerne! Det kan godt være der er fejl i grundlaget, men der er alligevel også noget vi kan gøre!". Han har argumenteret for det ved at vise – med eksempler fra Christianias fortid som gruppen kender særdeles godt – at det økonomiske problem som Christiania aktuelt står overfor, ikke i noget væsentligt adskiller sig fra de problemer som gruppen gang på gang har været med til at løse tidligere. I dette eksempel fortsætter denne argumentation.

Samtalen er på dette tidspunkt ophedet og præget af de hashtåger der hænger i lokalet. L har netop fremsat synspunktet at hvis man skal ha' ført nogle ting ud i livet herude, så skal man ikke henvende sig til fællesskabet, så skal man forsøge at organisere det internt i nogle små celler og føre sin idé ud i livet (uden for udskrift). T har hånligt forkastet at det kan være rigtigt at tingene skal fungere så tilfældigt, og forklaret hvordan han selv for år tilbage blev udstillet, grint af og forsmået på et fællesmøde hvor han trods sin dygtighed og åbenlyst visionære ledelse af Byggekontoret ikke opnåede fællesskabets tilslutning til en langsigtet økonomisk strategi for Christiania. Han har erklæret at den der arbejder som "offentlig ansat" på Christiania, ikke kan være sikker på at blive bakket op af fællesskabet. Og så længe det er sådan, så er der fri magt til populistiske og luksushippier og tilskudsfilosoffer (uden for udskrift).

Her starter udskriften, og her kommer J ind i samtalen og begynder sin modargumentation. Den kan rekonstrueres som følger:

- Præmis 1: Vores problem er at vi ikke kan holde på energierne
 Præmis 2: Det problem har vi løst før: Dengang staten kom ind over med byggemillionerne, og Herfra Og Videre (HOV) begyndte at lave katastrofale tekniske løsninger
 Konklusion: Så: Vi kan også godt løse problemet nu

Argumentationens realisering: dengang, derefter, nu

Argumentationen realiseres, som vi skal se, ved at J laver en lang, narrativ udredning der strækker sig over knap tyve år af Christianias historie, tilbage fra 1988 hvor staten begyndte at give tilskud til Christianias sociale selvforvaltning Herfra Og Videre (HOV). HOV er det sociale modstykke til den tekniske selvforvaltning som samtaledeltagerne repræsenterer, og mellem den tekniske og den sociale selvforvaltning løber en ideologisk konflikt der handler om hvorvidt det er eller ikke er i orden at modtage økonomiske midler fra den danske stat. Gennem sin udredning begrundes og arbejder J sig frem til sit afsluttende synspunkt, der først kommer til allersidst i eksemplet (l. 79-87).

Først bevæger J sig trinvis fra at tilslutte sig L's synspunkt til at levere sit eget: Han tilslutter sig L's pointe (l. 19-22 nedenfor) som også A tilslutter sig (l. 23 nedenfor). Derefter formulerer han L's synspunkt som "et godt billede på hvad der er sket" (l. 24 nedenfor), hvilket A også tilslutter sig (l. 25 nedenfor). Endelig laver J den egentlige indramning af sin egen udredning: "fordi det der er sket det er" (l. 26 nedenfor), som han altså formulerer som en udlægning af det L har sagt:

19 *J: ↑det (0.3)[som der var l- altså de:t det] de:t lars siger der det
 20 *T: [???guddommelige teorier???]
 21
 22 *J: syns jeg er fuldstændig rigtigt.=
 23 *A: =↑jah: [de:t:]
 24 *J: [det sys jeg] er et godt billede på på hvad der er sket
 25 *A: jah
 26 *J: fordi det der er sket det er

Ligesom i første eksempel er J's måde at komme ind i samtalen på tilpasset de andre deltageres aktuelle holdningsmæssige positioner og rettet mod at undgå direkte at erklære sig uenig: I stedet for at respondere på T (som har talt sidst, og mod hvem J's modargument retter sig), erklærer J sig enig i L's standpunkt og pakker sit indlæg som en illustration af det. Således iscenesætter han L som protagonist for sit eget standpunkt, og undgår (eksplicit) at iscenesætte T som antagonist.

Tilsvarende er den begivenhed J udvælger til at illustrere sin pointe, velvalgt: Igen drejer det sig om en central begivenhed fra selvforvaltningens historie, en begivenhed der står som symbol på en afgrundsdyb intern uenighed på Christiania. Uenigheden knytter sig til spørgsmålet om hvorvidt Christiania skal klare sig selv uden staten – det er gruppens holdning – eller modtage økonomisk hjælp. Christiania modtog i 1988 adskillige millioner kroner (kaldet Byggemillionerne) til bygningsvedligeholdelse fra staten. I uddraget her fremstiller J den periode der fulgte efter Byggemillionerne, meget dramatisk. Han formår derved samtidig at levere en kritik af den gruppe christianitter som deltagerne var uenige med (dengang og nu), og at lægge sig meget tæt op ad den kritiske position T hidtil har taget i samtalen.

1. *Dengang:* Det der skete, var at Staten kom ind over og lavede ballade på Christiania sammen med Herfra Og Videre (l. 26-58 nedenfor).
2. *Derefter:* Det var vi nødt til at gøre noget ved, og det gjorde vi ved at lave ting som slamsugeren (l. 62-75).
3. *Nu:* Den type kamp – kampen for at holde på energien – er den vi fortsætter (l. 75-87).

82 NYS 37

54

55 (0.2)

56

57 *A: nej.

58 *T: (*ryster på hovedet*)

J fremstiller altså en periode i Christianias historie der ofte er genstand for kritik. Ved at fremstille perioden dramatisk og på en måde der leverer en skarp kritik af HOV, efterligner han den meget negative karakteristik af staten og HOV som det hidtil er T der har påtaget sig at give. Han indarbejder på den måde T's holdning i sin egen udredning.

Dramatikken kommer bl.a. i stand ved at J indtager en talerposition som øjenvidne til begivenhederne: Fra en forklarende talerposition der udlægger begivenhedernes sammenhæng (l. 26-30 ovenfor), bevæger han sig til at stå midt i begivenhederne der udspiller sig rundt om ham: ”og jeg må sgu blindt erkende at jeg kan se staten komme ind over med herfra og videre ik? Lige pludselig går der folk rundt og fejrer og bygger veje herovre (...)” (l. 32 – 53). Undervejs trækkes tråde fra aktiviteterne til de nutidige konsekvenser de har fået (”katastrofale vandpytter”, l. 40-42 ovenfor), og til sidst konkluderes scenen, også fra et nutidigt synspunkt, som mislykket: ”vi læser en eller anden bog og så går det nok (0.2) og det gjorde det IK!” (l. 47-53 ovenfor).

Med indrømmelsen ”jeg må sgu blindt erkende” (l. 32 ovenfor) bekender J sig både til den helt bestemte Christiania-ideologiske position som gruppen deler – man skammer sig på Christianias vegne over at have taget imod penge fra staten – og til T's kritiske position: J indrømmer at tingene ikke er gået så godt som de kunne, og vifter dermed T om næsen med en tilsyneladende tilslutning til hans hårde kritik af den måde Christianias tekniske selvforvaltning har udviklet sig på (efter gruppen forlod den). T vælger meget forståeligt at bekræfte J's udlægning (l. 58 ovenfor).

Efter på den måde at have lokket T (og A) med et stykke vej ind i præmisserne for sit argument og have opnået en konsensus om at det var et problematisk tidspunkt i historien, fortsætter J til udredningens

anden del, som både er tidsligt forskudt i forhold til første del og etableres som en kontrast til den:

62 *J: der var det altså nødvendigt at skabe en eller anden form for
63 *J: alternativ til den økonomi som de kom mosende med å
64 *J: det (0.3) var (0.6) den direkte (0.3) eh:: hva hedder det eh::
65 *J: motivation [til] at gå op og lave ting som slamsugeren
66 *T: [ja]
67 *T: [ja] (nikker)
68 *J: [og] gå ind og lave ting som de der ting du fandt fordi vi var
69 *J: n:ø[dt] til å matche
70 *A: [ja]
71
72 (0.4)
73
74 *J: n- å holde på energien
75 *A: ja
76
77 (0.4)

Gruppens slamsugeraktion, også fra slutfirserne, hives her ind som en nærmest moralsk nødvendig reaktion på statens og HOV's urimeligheder og som et vendepunkt i historien: "Der var det altså nødvendigt at skabe en eller anden form for alternativ til den økonomi som de kom mosende med å det var den direkte motivation til at gå op og lave ting som slamsugeren og gå ind og lave de ting som du fandt" (l. 62-69 ovenfor). Ved at adressere T som den der fandt nogle af de konkrete løsninger (l. 68), gør J det yderligere tillokkende for T at acceptere hans udlægning af sagerne.

Men T har nok lugtet lunten, og hans "ja" i (l. 66 ovenfor) og (l. 67 ovenfor) er mindre en tilslutning end et tilløb til at overtage gulvet i det øjeblik J er færdig med at tale. I al fald begynder han efter de 0,4 sek. pause i (l. 77 ovenfor) i overlap med J (l. 80 nedenfor) et argumentatorisk modtræk der udfordrer J's udlægning af fortiden og dermed præmissen i hans argumentation:

79 *J: [vi var nødt til at vise at når bare vi ka holde på energien]
80 *T: [men selv- (.) men når vi så vi gjorde det]
81 selvom organet var klar

82 (.)
83 *T: ik ås:
84 *J: og det er det der [fortsætter]
85 *T: [selvom-]jamen (.) d- prøv å hør
86
87 *J: det er kampen for at holde på energien
88
89 *T: ja:h men selvom det der kørte John ikås så faldt folk fra de
90 kun: ik hvorfor?
91 fordi overmagten var for stor↑
92 hvergang du hev
93 hundred kroner op af lommen og ku det så kom de med FEM!
94 *T: [ik]
95 *?: [ja]
96 *T: det der organ som sku være bygget op som var en (.) afløser for det
97 der herfra og videre de blev tromlet ned hvorfor tror du ellers
98 i dag der bliver lavet
99 GRÆSPLENER OG VEJE OG TING OG SAGER
100 *A: ja
101 *T: af hov medarbejdere
102 *A: ja
103 *T: det er fordi christianias selvforvaltning er blevet
104 trom↑let ned af de mennesker og den bliver det hver gang
105 og det ligesom om (.) øh: (.) [etelandet sted]
106 *J: [jamen hel]digvis stadig[væk

Det er her essensen skal trækkes ud af J's udlægning, og J og T kæmper om hvem der får lov til det: J forsøger at konkludere metaforisk "vi var nødt til å matche n- å holde på energien" (l. 68-74), igen "vi var nødt til at vise at når bare vi ka holde på energien (...) " og endelig trækker han essensen helt frem til nutiden: "og det er det der fortsætter, det er kampen for at holde på energien" (l. 79-87) – således at han opnår den kontinuitet mellem fortiden og nutiden han skal bruge i sit argument.

T på sin side gør hvad han kan for at anfægte J's udlægning, i (l. 85) og igen med "ja:h men selvom det der kørte John ikås så faldt folk fra de kun: ik hvorfor? Fordi overmagten var for stor↑" (l. 89-91), og han har faktisk held til at komme igennem med et langt modtræk hvor han laver en alternativ udlægning af J's (l. 89-105). Her påpeger han manglerne i det J har fortalt, særligt den mangel at selvom de i sin tid satte ind, blev

problemet faktisk ikke løst. T's nuancering af J's udlægning af fortiden underminerer altså en af J's argumentative præmisser.

Argumentationen tager narrativer i sin tjeneste

Lad os samle op på eksempel 2. Vi har set at J fremstiller et langt tidsforløb, og her er det fortidens kritisable elementer, nemlig andre christianitters og statens fejltagelser, der trækkes frem. Slamsugerer sættes ind i en større Christiania-politisk sammenhæng og relateres til den del af historien hvor HOV modtog penge og brugte dem på en måde der var til skade for Christiania. J skaber en positiv position for gruppen hvis fortidige indsats fremstår som en nødvendighed der har skånet Christiania for katastrofale følger. Den værdiladede plotstruktur har som funktion at indarbejde den kritik T hidtil har påtaget sig at stå for, og dermed lokke T til at gå med på argumentationen. Ved at trække det positive plot frem til nutiden, etableres Christianias historie på den måde som en lang, kontinuerlig og ideologisk begrundet kamp for at 'holde på energierne'.

Igen ser vi at hovedtaleren orienterer sig efter den viden og de holdninger, de andre deltagere har. J udvælger den stærkt udskældte periode hvor Christiania begyndte at modtage støtte fra staten til sin begrundelse for at der skal handles. Den periode har potentialet til at vinde netop protagonisten T's tilslutning til J's standpunkt fordi den indarbejder den kritik T indtil videre har påtaget sig at fremsætte.

Tilbagevisningen af J's udlægning kommer først til sidst, hvor T tilbyder en alternativ og væsentlig mere negativ udlægning der underminerer en af præmisserne i J's argument og leder til den modsatte konklusion: "Christianias selvforvaltning er blevet tromlet ned af de mennesker og den bliver det hver gang" (l. 103-104). Eksemplet demonstrerer hvor let en udlægning af fortidens begivenheder kan vinkles forskelligt, alt afhængig af det argumentative formål den skal understøtte. Her altså for J's vedkommende at vinde den forurettede protagonist T's tilslutning til sit mere positive og løsningsorienterede projekt, og for T's vedkommende at vinde tilslutning til et mere kritisk projekt. Eksemplet viser at begivenheder kan tages frem igen og igen i samtalen og tilføjes nuancer og detaljer.

KONKLUSION

Med det formål at blive klogere på de meningsskabende processer hvormed mennesket skaber sammenhæng mellem sin fortid, sin nutid og sin fremtid, har jeg spurgt:

1. Hvordan tager samtaledeltagerne fortidens begivenheder i anvendelse for at opnå argumentative mål? Analysen har vist at deltagerne med deres argumentation skaber sammenhæng mellem fortid, nutid og fremtid, og at den gennemgående orden i dette forhold er at fortiden bruges som godt eksempel og med handlingsanvisning for øje: ”Hvordan skal vi løse problemerne? Vi gør som vi før har gjort!”. Der er endvidere især i eksempel 2 et aspekt af empowerment knyttet til det argumentative projekt idet det går ud på at overbevise gruppen om at det virkelig nytter noget at prøve at løse problemerne og minde om at det har de med held gjort så mange gange før.

Fortid, nutid og fremtid relateres til hinanden på lidt forskellige måder i de to eksempler: I eksempel 1 er det der trækkes ud af fortiden i Maskinhallen, den særlige måde gruppen ræsonnerede på før i tiden. Derefter demonstreres hvordan en gentagelse af den måde at tænke på vil forme fremtiden positivt. Her appellerer taleren til deltageres fornuft i forhold til at genkende og anerkende den fremgangsmåde de selv har brugt før i tiden. I eksempel 2 fremstilles et længere tidsforløb med flere begivenheder, og her er det de kritisable og dramatiske elementer ved historien der trækkes frem: Andre Christianitters tåbelige opførsel og gruppens heroiske handlinger. Fortiden vinkles dramatisk, handlingerne er moralsk motiveret og appelformen går mere i retning af pathos: Det er den følelsesmæssige genkendelse af fortidens drama der skal motivere tilhørerne til at tilslutte sig. I analysen vurderer jeg at formålet med denne appel er at lokke protagonisten T, hvis holdning netop er meget kritisk, til at fravige sit oprindelige standpunkt og tilslutte sig J's. Tilsammen viser eksemplerne at hovedtalen gør brug af at kunne tilpasse sin appelform efter det aktuelle overbevisningsprojekt. Sammen med den strategiske udvælgelse af de fortidige begivenheder gør det J til en kompetent antagonist i eksemplerne. At taleren så fleksibelt kan tilpasse sin fremstilling af fortiden til situationen og fx

veksle mellem neutrale og dramatiske fremstillinger, peger endvidere på den grundlæggende og væsentlige pointe at fortiden relativt let *kan* fremstilles og bliver fremstillet så den er tilpasset den aktuelle situation. Artiklen peger altså på at udvælgelsen af begivenheder er strategisk og stærkt tilpasset de lokale argumentative mål. På den måde taler analysen for Ochs' (m.fl.s) anbefaling om at undersøge narrativer *på tværs af situationer*.

2. Hvordan former den argumentative dynamik udlægningen af fortiden, og hvordan tages narrativer i brug for at gennemføre argumentationen? Jeg har søgt at demonstrere ud fra hvilke kriterier eksemplerne kan karakteriseres som hhv. narrativ og argumenterende aktivitet: Det der foregår i artiklens eksempler, er helt oplagt først og fremmest udredende og argumenterende aktivitet. Når det giver mening at undersøge udredningerne for narrative træk, er det fordi det bl.a. er ved hjælp af narrativer at de argumenterende projekter gennemføres. I eksempel 1 vises ved hjælp af en fremtidsnarrativ hvordan det vil gå hvis man gør som J foreslår, i eksempel 2 dramatiseres fortidens begivenheder så de vinkles tilpas kritisk til at lokke protagonisten med på standpunktet. Der dvæles ikke ved fortidens begivenheder for deres egen skyld, men fordi de udlagt på rette vis udpeger en bestemt retning ind i fremtiden. Nøjagtigt de aspekter ved fortiden der kan anvendes i argumentationen, udpeges og bruges: I eksempel 1 den fornuftsprægede sammenhæng mellem at lave rationalisering og skabe vækst, i eksempel 2 den moralske sammenhæng mellem andres dumhed og nødvendigheden af at skride til handling. Det narrative står i disse eksempler i argumentationens tjeneste, og det er ud fra dette kriterium at den narrative aktivitet kan karakteriseres.

Eva Christensen
Roskilde Universitet RUC
Institut for Kultur og Identitet
e-mail: evachris@ruc.dk

LITTERATUR

- Bamberg, M. (2006) "Narrative – State of the art". *Narrative Inquiry* 16. 1-239.
- Bamberg, M. (2007) "Stories: Big or small? Why do we care?". *Narrative Inquiry* 16. 147-155.
- Bruner, Jerome (1990) *Acts of Meaning*. Cambridge: Harvard University Press.
- Capps, L & Ochs, E. (1995) *Constructing panic: The discourse of agoraphobia*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Christensen, Eva (2004) "Og det kaldte vi populært for skunk work". Susanne Kjerbeck (red.) *Historiefortælling i praktisk kommunikation*. Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag. Kap 5.
- Christiania (2003) *Christiania på arbejde. Statusrapport: Fra vision til virkelighed*. Lassen Offset.
- Czarniawska, Barbara (2002) *A tale of three cities: or the glocalization of city management*. Oxford: Oxford University Press.
- De Fina, Anna (2003) "Identity in Narrative. An analysis of immigrant discourse". *Studies in narrative* 3. Amsterdam: John Benjamins.
- Ferrara, Kathleen (1994) *Therapeutic ways with words*. Oxford University Press US.
- Georgakopoulou, A. (2005) "Same old story? On the interactional dynamics of shared Narratives". U. Quasthoff, & T. Becker (red.) *Narrative interaction*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins. 223-241.
- Georgakopoulou, A. (2006) "Thinking big with small stories in narrative and identity analysis". *Narrative Inquiry* 16. 129-137.
- Goodwin, C. (1984) "Notes on story structure and the organization of participation". J. M. Atkinson & J. Heritage (red.) *Structures of social action* (225-246). Cambridge: Cambridge University Press. 225-46.
- Goodwin, M. H. (1990a) *He-said-she-said: Talk as social organization among black children*. Bloomington: Indiana University Press.
- Goodwin, M. H. (1990b) "Tactical Uses of Stories: Participation Frameworks within Girls' and Boys' Disputes". *Discourse Processes* 13. 33-71.
- Goodwin, Charles & M. H. Goodwin (1990) "Interstitial argument". Allen Grimshaw (red.) *Conflict Talk*. Cambridge: Cambridge University Press. 85-117.
- Holt, Elisabeth (1996) "Reporting on Talk: The Use of Direct Reported Speech in Conversation". *Research on Language and Social Interaction*, vol. 29 (3). 219-245.
- Jefferson, G. (1978) "Sequential aspects of storytelling in conversation". Schenkein, J. (red.) *Studies in the organisation of conversational interaction*. New York: Academic Press. 219-249.

- Jørgensen, Charlotte & Merete Onsberg (1987) *Praktisk argumentation*. København: Teknisk Forlag.
- Karlsson, Klas-Göran (1999) *Historia som vapen. Historiebruk och Sovjetunionens upplösning 1985-1995*. Stockholm: Natur och Kultur.
- Kjærbeck, Susanne & Birte Asmuss (2005) "Negotiating meaning in narratives. An investigation of the interactional construction of the punchline and the post-punchline sequences". *Narrative Inquiry* 15:1. 1-24.
- Kjærbeck, Susanne (1998) "En undersøgelse af diskursorganisation i danske og mexicanske forhandlinger: Turntaking og struktur i diskursenheder." *Copenhagen working papers in LSP*. København: Copenhagen Business School.
- Labov, William & Waletzky, Joshua (1967) "Narrative Analysis". Helm June (red.) *Essay on the Visual and Verbal Arts*. University of Washington Press. 12-44.
- Lerner, Gene E. (1992) "Assisted storytelling: Deploying shared knowledge as a practical matter". *Qualitative Sociology*, vol. 15 (3). 247-271
- Linde, Charlotte (2000) "The acquisition of a speaker by a story: How history becomes memory and identity". *Ethos: Special Issue on History and Subjectivity*, vol. 28 (4). 608-32.
- Lynch, Michael & David Bogen (1996) *The spectacle of history: speech, text, and memory at the Iran-Contra hearings*. Duke University Press.
- Middleton, David & Steven D. Brown (2005) *The Social psychology of experience*. Studies in remembering and forgetting. SAGE Publications.
- Møller, Erik (1993) *Mundtlig fortælling – fortællingens struktur og funktion i uformel tale*. Institut for Dansk Dialektforsknings publikationer, serie A (31). København: C. A. Reitzels forlag.
- Møller Nielsen, Niels (2005) "Funktionel argumentationsanalyse". *NyS* 33. 99-128.
- Norrick, Neal R. (2000) "Conversational narrative: storytelling in everyday talk". *Amsterdam studies in the theory and history of linguistic science. Current issues in linguistic theory* 203. Amsterdam: John Benjamin.
- Ochs, Elinor (2004) "Narrative Lessons". Alessandro Duranti (red.) *A Companion to Linguistic Anthropology*. 269-289.
- Ochs, E., Smith, R., & Taylor, C. (1989) "Dinner narratives as detective stories". *Cultural Dynamics* 2. 238-57.
- Ochs, E. (1994) "Stories that step into the future". D. Biber & E. Finegan (red.) *Perspectives on register: Situating language variation in sociolinguistics*. Oxford University Press. 106-135.
- Ochs, E., Jacoby, S., & Gonzales, P. (1994) "Interpretative journeys: How physicists

- talk and travel through graphic space". M. Biagioli, R. Reid & S. Traweek (red.) *Located knowledges: Intersections between cultural, gender and science studies*. Configurations (special issue), vol 2 (1). 151-172.
- Ochs, E. & Capps, L. (1996) "Narrating the self". *Annual Review of Anthropology*, vol 25. 19-43.
- Ochs, Elinor (1997) "Narrative". Teun A. van Dijk (red.) *Discourse as Structure and Process*. 'Discourse Studies: A Multidisciplinary Introduction', vol. 1. 185-207.
- Ochs, E. & Capps, L. (2001) *Living narrative*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Pomerantz, Anita M. (1980) "Telling my side: 'Limited access' as a 'fishing' device". *Sociological Inquiry* 50. 86-98.
- Roth, Andrew (2002): "Social epistemology in broadcast news interviews". *Language in Society* 31. 355-381.
- Sacks, H. (1974) "An analysis of a course of a joke's telling in conversation". R. Bauman & J. Sherzer (red.) *Explorations in the ethnography of speaking*. Cambridge: Cambridge University Press. 337-353.
- Schegloff, Emmanuel A. (1997) "Narrative analysis' thirty years later". *Journal of Narrative and Life History* 7 (1-4). Lawrence Erlbaum Associates, Inc. 97-106.
- Schiffrin, D. (1980) "Meta-talk: Organizational and evaluative brackets in discourse". D. Zimmerman and C. West (red.) *Sociological Inquiry* 50 (3/4). Special issue, Language and social interaction. 199-236.